

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 81

van **JAN LAEREMANS**

datum: 26 oktober 2022

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Zijinstromers schooljaar 2020-2021 - Retentie

Op 5 oktober 2022 (Dag van de Leraar) maakte de minister bekend dat in het schooljaar 2021-2022 4398 personen de overstap maakten van de privésector naar het onderwijs. Dat is bijna de helft meer dan het aantal zijinstromers van het voorgaande schooljaar 2020-2021, toen er 2915 zij-instromers geteld werden. In het basisonderwijs steeg het aantal zijinstromers met 45 procent, in het secundair onderwijs zelfs met 66 procent. De stijging is merkbaar in alle provincies en in alle leeftijdscategorieën.

Dat is natuurlijk een positieve evolutie, maar de stijging is vrij logisch gezien de twee recente uitbreidingsgolven van de maximale loonanciënniteit die men kan meenemen als men vanuit de private sector naar het onderwijs overstapt. Sinds de recentste wijziging die (tijdelijk) geldt sinds december 2021, kunnen zijinstromers tot maximaal 10 jaar meenemen wanneer zij lesgeven in een van de 22 erkende knelpuntvakken of een knelpuntambt zoals ICT-coördinator vervullen[1]. Verder wordt meer ingezet op flexibele en verkorte trajecten om een pedagogisch bekwaamheidsbewijs te halen. Veel van die zijinstromers hebben dan ook nog geen bekwaamheidsbewijs maar kunnen het halen terwijl ze lesgeven.

We moeten echter ook realistisch zijn en beseffen dat het zeer waarschijnlijk is dat die 4398 nieuwe zijinstromers ook niet allemaal in het onderwijs zullen blijven. Op basis van de respons op een eerdere van mijn schriftelijke vragen over de uitstroom van beginnende leraren in ons onderwijs[2] weten we dat in ons secundair onderwijs 37 procent van de leraren het beroep verlaat binnen de 5 jaar na aantreden. In het lager onderwijs is dat 26 procent en in het kleuteronderwijs 30 procent. Daar zit natuurlijk ook een aanzienlijk deel ontgoochelde zijinstromers bij, die kort na aantreden het beroep verlaten.

Het lerarentekort en het aantrekken van zijinstromers gaat in eerste instantie vooral over de kwantiteit, maar de kwestie van de zijinstromers is ook een kwalitatief verhaal. Het is ook belangrijk dat zijinstromers die op het moment van hun eerste aanstelling nog geen pedagogisch bekwaamheidsbewijs en/of nog geen vereist bekwaamheidsbewijs bezaten om les te mogen geven aan de doelgroep en in het vak waarin ze zijn aangesteld, dat zo snel als mogelijk behalen.

Om de tendensen ter zake te monitoren peil ik met deze schriftelijke vraag dus naar de evolutie van de cohorte aan zijinstromers die in het schooljaar 2020-2021 de overstap maakten. Dat waren, zoals gezegd, toen 2915 personen, wat op dat moment een stijging was met ruim 15 procent ten opzichte van het schooljaar 2019-2020. Het is aannemelijk dat velen binnen die cohorte aangetrokken werden door de eerste anciënniteit-uitbreidingsgolf. In september 2020 is immers de loondrempel voor nieuwe zijinstromers in enkele algemene knelpuntambten en -vakken (zoals Frans of wiskunde)[3] verlaagd

doordat ze vanaf dat moment tot 8 jaar anciënniteit uit hun eerdere sector konden valoriseren. Die cohorte van 2915 personen is voldoende groot om enkele conclusies te trekken over de retentie en de behaalde bekwaamheidsbewijzen binnen deze groep, vandaar dus de volgende vragen:

1. Hoeveel van de desbetreffende cohorte aan personen die in het schooljaar 2020-2021 als zijinstromer aangesteld werden in het onderwijs, waren per 1 september 2022 nog werkzaam in het onderwijs?
2. Hoeveel van de desbetreffende cohorte aan aanstellingen van zijinstromers in het schooljaar 2020-2021, waren per 1 september 2022 nog werkzaam in het onderwijs, indien men de evolutie zou uitdrukken in voltijdsequivalenten (vte's)?
3. Het is mogelijk dat we hier een verschil zien naargelang de leeftijd van de zijinstromer op het moment van aantreden, zeker aangezien dit ook een grote rol speelt bij de factor maximaal meeneembare anciënniteit en zodoende dus in de loonkloof tussen het onderwijs en de private sector.

Kan de minister ook de evolutie van deelvraag 1 weergeven, maar dan opgesplitst naargelang de leeftijdscohorten van de zijinstromers van 2020-2021 op moment van aantreden (dus cohortes van twintigers, dertigers, veertigers, vijftigers en zestigplussers)? Graag hierbij zowel de absolute aantallen als de relatieve aandelen.

4. Het is mogelijk dat we hier een verschil zien naargelang het geslacht van de zijinstromer.

Kan de minister ook de evolutie van deelvraag 1 weergeven, maar dan opgesplitst naargelang het geslacht van de zijinstromer uit de cohorte aan personen die in het schooljaar 2020-2021 de overstap maakten? Graag hierbij opnieuw zowel de absolute aantallen als de relatieve aandelen.

5. Het is mogelijk dat we hier een verschil zien naargelang de school waar men werkzaam was op het moment van aantreden en dus naargelang de sociaaleconomische omstandigheden van de school en haar leerlingenpubliek. De werkomstandigheden bij de eerste ervaring in het onderwijs hebben immers een grote impact op de mentale kijk en professionele evolutie van een leerkracht.

Kan de minister ook de evolutie van deelvraag 1 weergeven, maar dan opgesplitst naargelang de gemiddelde socio-economische status (SES) van scholen waar de zijinstromers van 2020-2021 terechtkwamen op moment van aantreden (dus cohortes van gemiddeld lage-SES-scholen, gemiddeld medium-SES-scholen en gemiddeld hoge SES-scholen)? Graag hierbij opnieuw zowel de absolute aantallen als de relatieve aandelen.

6. Het is mogelijk dat we hier een verschil zien naargelang het onderwijssegment waarin de desbetreffende personen werkzaam zijn/waren.

Kan de minister ook de evolutie van deelvraag 1 weergeven, maar dan opgesplitst naargelang de volgende onderwijssegmenten: gewoon basisonderwijs, buitengewoon basisonderwijs, secundair onderwijs eerste graad, secundair onderwijs aso, secundair onderwijs tso/kso, secundair onderwijs bso, buitengewoon secundair onderwijs en andere onderwijssegmenten? Graag hierbij opnieuw zowel de absolute aantallen als de relatieve aandelen.

7. Zijn er volgens de minister, op basis van bovenstaande bevraagde gegevens, nog werkpunten inzake de retentie van zijinstromende leraren? Zo ja, welke zijn dat en hoe zal de minister daaraan tegemoetkomen?

[1] Zie in de Omzendbrief PERS/2020/04 *Geldelijke validering van ervaring als werknemer of zelfstandige voor knelpuntambten en -vakken voor zijinstromers* (<https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=15714>) de opgesomde ambten en vakken bij de punten 1.2.1.2. (basisonderwijs) en 1.3.1.2. (secundair onderwijs) omtrent de zijinstromers die de overstap maken tussen 1/12/2021 en 1/9/2025.

[2] Schriftelijke vraag nr. 56 (2021-2022), ingediend op 12 oktober 2021.

[3] Zie in de Omzendbrief PERS/2020/04 *Geldelijke validering van ervaring als werknemer of zelfstandige voor knelpuntambten en -vakken voor zijinstromers* (<https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=15714>) de opgesomde ambten en vakken bij de punten 1.2.1.1. (basisonderwijs) en 1.3.1.1. (secundair onderwijs) omtrent de zijinstromers die de overstap maken tussen 1/9/2020 en 1/12/2021.

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 81 van 26 oktober 2022
van **JAN LAEREMANS**

- 1-6. Mijn onderwijsadministratie laat weten dat de data over het onderwijspersoneel die sinds september 2022 een tewerkstelling in het Vlaams onderwijs opnam, onvoldoende stabiel zijn om dergelijke bevestigingen op uit te voeren.
7. Alle nieuwe personeelsleden, dus ook de zijinstromers, hebben recht op aanvangsbegeleiding. Ik heb daartoe het budget deze legislatuur opgetrokken. Dit recht op aanvangsbegeleiding hebben we bovendien verankerd in het kader van het versnellen van het recht op TADD zodat alle nieuwe personeelsleden, en dus opnieuw ook de zijinstromers, sneller werk- en inkomenszekerheid kunnen verwerven. Daarnaast heb ik voor de zij-instromers die een lerarenopleiding volgen een lerarenbonus ingevoerd zodat de combinatie van starten in onderwijs met de lerarenopleiding een haalbaarder traject wordt.